

Hebreeën 2:5-18 – Help, ik twijfel! Waarom staat God lijden toe?

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

(de psalmen zijn gekozen uit het liedboek omdat deze dienst een gezamenlijke dienst met de CGK was)

Welkom

Zingen: LvK Gezang 294 : 1, 4, 5 en 6

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: LvK Psalm 138 : 1, 2 en 4

Gebed

Lezen van de wet

Zingen: LvK Gezang 442 : 1 en 2

Lezen: Hebreeën 2 : 5 – 18

Zingen: LvK Psalm 22 : 1, 6 en 8

Preek

Zingen: LvK Psalm 22 : 10 en 12

Gebed

Collecte

Zingen: GKB Gezang 163 : 1, 2 en 3

Zegen

Preek: Help, ik twijfel! Waarom staat God lijden toe?

Inleiding

dia 1 – waarom

Vanmorgen gaat het over de vraag:

‘waarom staat God het lijden toe?’

Ik denk dat er geen vraag is over het christelijk geloof die meer gesteld wordt dan deze vraag.

Het is een enorm zwaar thema

en daarom wil ik maar even klein beginnen.

dia 2 – gymzaal

Ik had altijd een enorme hekel aan de gymlessen op school.

De meeste klasgenoten vonden het heerlijk:

eindelijk een les waarvoor je niet hoeft na te denken!

Maar ik ging altijd met een licht misselijk gevoel naar de gymzaal.

Volgens mij ben ik gewoon niet gemaakt om te sporten,

en al helemaal niet om te turnen.

Ik heb altijd al een onhandig lang lijf gehad.

Weet ik veel waar ik mijn armen moet laten slingeren...

Nou ja, ik was dus lekker onhandig met bewegen, dat ben ik nog steeds,

en had nooit al te veel vertrouwen dat ik zonder kleerscheuren uit de gymles zou komen.

Dat kon natuurlijk niet lang goed gaan.

Dat ging het dus ook niet.

dia 3 – toestellen

Volgens mij was het in de brugklas.

Toen ik de gymzaal inliep, wist ik al: dit wordt afzien.

Vandaag geen badminton, volleybal of basketbal,

nee, de brug, trampoline, dikke matten en meer van dat soort martelwerktuigen.

Met lood in de schoenen waag ik me aan een handstand,

geholpen door twee klasgenoten om mijn benen omhoog te houden.

Natuurlijk krijg ik mijn benen niet ver genoeg de lucht in,

en mijn klasgenoten kunnen helpen wat ze willen,

je krijgt Mark dus niet in de handstand...

In plaats daarvan beland ik kermend op mijn staartbotje.

Dat is op zich een hele prestatie, maar het deed enorm pijn.

Ik ben direct naar huis gegaan,

en kon een paar dagen nauwelijks lopen.

dia 4 – zwart

Ach, ik weet ook wel: dit is natuurlijk niet het zwaarste lijden.

Het was na een paar dagen weer voorbij

en ik heb er geen blijvend letsel aan overgehouden.

Maar het deed wel pijn!

Iedereen kent wel voorbeelden van groter lijden.

Een blik op de nieuwskoppen zegt genoeg:

'miljoenste kind vlucht voor oorlog in Syrië,'

'groepsverkrachting fotografe schokt India opnieuw,'

'zeker 165 doden door overstromingen Pakistan.'

Heftig, maar wel ver weg.

Lijden is ook veel dichterbij: in je eigen leven.

Ziekte, kinderloosheid, onrecht, eenzaamheid, depressie, dood.

Wat kun je daar mee worstelen.

Het is echt een zwaar onderwerp.

1. Waarom het lijden?

dia 5 – waarom lijden?

Waarom moeten mensen lijden?

Waarom staat God dat toe?

Hij is toch God, hij is toch machtig en vol liefde?

Had hij geen betere wereld kunnen maken?

Een wereld zonder natuurgeweld, zonder kanker en zonder haat?

Wat is dat voor God, die mensen laat lijden?

dia 6 – grootste vraag

Ik kwam ergens tegen dat deze vraag

voor veel mensen het grootste probleem is om te geloven.

In deze preken serie over twijfel kan die vraag daarom niet ontbreken.

In mijn studententijd gingen Hanneke en ik wel eens liften.

Een van de leuke dingen daarvan

is dat je met totaal onbekende mensen soms hele diepe gesprekken kunt hebben.

Een keer belandden we bij een ouder echtpaar in de auto.

Al snel waren ze erachter dat wij theologie studeerden,

en we kregen een gesprek over God.

Zo interessant dat de man al snel snelheid minderde tot 80 km/u.

Eén punt kwam steeds terug:

‘ik kan niet geloven en ik wil niet geloven

in een God die kinderen laat verhongeren.’

En deze mensen zijn niet de enigen.

dia 7 – Hebreëën

In het bijbelgedeelte, Hebreëën 2, wordt de vraag niet letterlijk gesteld,

maar het gaat wel over het probleem.

Het stuk dat we gelezen hebben,

begint met een oud lied, het is Psalm 8.

Die Psalm zegt prachtige dingen:

de hele wereld is aan ons, mensen, onderworpen.

Het klinkt te prachtig.

De wereld aan ons onderworpen?

Wij zijn eerder aan de wereld onderworpen!

Kijk dan, er hoeft maar iets te gebeuren, en er is niets van ons over!

De schrijver van Hebreëën, we weten niet wie het is,

ziet dat probleem ook:

we zien er niets van.

In plaats daarvan zijn mensen steeds bang voor wat er komt.

In vers 15 schrijft hij dat we slaven zijn van onze levenslange angst voor de dood.

Dat lijkt al veel meer op de werkelijkheid.

Mensen zijn helemaal niet zo machtig,

we zijn eerder bang voor alles wat ons overkomt.

dia 8 – lijden en meelijden

Tot nog toe heb ik het over 'het lijden' gehad,

maar eigenlijk zijn er twee problemen: van het lijden en van het meelijden.

Neem nou die opmerking:

'ik kan niet geloven in een God die kinderen laat verhongeren'.

Dat is geen opmerking van iemand die zelf lijdt, maar van iemand die meelijdt.

Meelijden kan vanaf een afstand.

Je kunt dan boos worden op God, hem ter verantwoording roepen, dat schijnt zelfs te kunnen als je niet in hem gelooft.

Dit is vaak een probleem van het hoofd:

hoe krijg ik God en het lijden logisch bij elkaar.

Maar als het lijden jou persoonlijk treft, is het heel anders.

Dan heb je niets aan antwoorden die uitleggen

dat het heus wel klopt dat God het lijden toestaat.

Het is dan geen theoretische vraag meer,

het gaat over jezelf:

waar is God in mijn leven?

dia 9 – Lewis

Het verschil tussen deze twee problemen, lijden en meelijden, zie je heel mooi bij C.S. Lewis.

Hij heeft twee boeken geschreven over het lijden.

Eén dik boek vol antwoorden.

En een dun boekje na het overlijden van zijn vrouw.

Dan schrijft hij opeens:

‘het is gemakkelijk gezegd dat je gelooft dat een touw sterk genoeg is

zolang je het gebruikt om er een pakje mee dicht te binden.

Maar veronderstel dat je aan dat touw boven een afgrond moest hangen.

Zou je niet dan pas werkelijk ervaren hoever je vertrouwen gaat?’

Van de antwoorden in zijn eerste boek lees je niets meer terug.

Hij stelt alleen nog maar vragen en worstelt.

‘Heer, waarom doet u dit met mij?’

2. Jezus’ lijden

dia 10 – Jezus’ lijden

Voor wie verwacht dat ik die vraag ga beantwoorden,

heb ik een teleurstellende mededeling: ik ga geen antwoord geven.

Ik heb daar twee redenen voor.

De eerste is dat ik het antwoord gewoon niet heb.

Ik weet ook niet waarom God ons laat lijden.

Verder geloof ik ook niet dat, als het antwoord al zou bestaan,

zo’n antwoord je verder helpt.

Alsof je daarna zou zeggen:

‘aha, nu snap ik het God, bedankt,

laat mij maar weer verder lijden.’

Ik zou dan in ieder geval denken: ja, maar God heeft makkelijk praten.

dia 11 – Jezus weet wat lijden is

En dat is precies het punt wat Hebreëen noemt:

God heeft over lijden geen makkelijk praten.

Het wordt een paar keer genoemd:

Jezus is in alles gelijk geworden aan ons, mensen.

Hij is geboren en groeide op.

Zijn moeder troostte hem als hij weer eens gevallen was.

Misschien is hij ook wel eens op zijn staartbotje gevallen.

Het is in ieder geval niet zo dat hij daar tegen beschermd was,

omdat hij nu eenmaal God is.

Als er iemand is die weet wat lijden is, dan is het Jezus wel.

Ik heb het al wel vaker gezegd:

de mensen moesten niets van hem hebben.

Zijn vijanden zochten naar de gelegenheid hem uit de weg te ruimen.

En zijn vrienden? Die verraadden hem.

Met zulke vrienden heb je geen vijanden meer nodig.

Jezus werd gemarteld in de brandende zon.

Jezus weet precies wat lijden is.

dia 12 – moeilijke weg

In vers 10 wordt gezegd dat God dit passen vond.

Een raadselachtige zin.

Hoezo past dit lijden bij God?

Het laat iets zien van hoe God met mensen omgaat.

Gods antwoord op ons lijden, als je het al een antwoord wilt noemen,

is niet dat hij aan al het lijden een einde maakt.

Hij kies voor een veel moeilijker weg:

hij stelt zichzelf bloot aan het lijden,

om zo dicht bij ons te zijn.

In Jezus ondergaat God het probleem zelf, tot het uiterste.

Het pas bij God dat hij zichzelf niet buiten schot laat.

Dat is nog geen antwoord op waarom wij lijden.

Zelfs Jezus had het antwoord niet.

Hij vraagt: 'mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?'

Het laat wel zien wat het antwoord niet is.

Op de vraag waarom God het lijden toelaat,

worden twee antwoorden vaak gegeven:

God is niet altijd liefde of God is niet almachtig.

Jezus laat zien dat die antwoorden onzin zijn.

God is liefde.

Jezus koos voor de pijn van het lijden.

Er is maar een reden om dat te doen: liefde.

Blijkbaar is liefde niet simpel.

Blijkbaar doet liefde pijn,

moet je er soms voor lijden.

Jezus doet dat: hij is liefde.

En God is almachtig.

Jezus stond weer op uit de dood.

Maar God gebruikt zijn macht niet als een dictator.

Hij gebruikt zijn macht om mens te worden.

Hij gebruikt zijn macht om klein te worden.

Hij kiest niet voor zijn eigen geluk, maar voor mensen.

Dat is pas macht!

3. Lijden en heerlijkheid

dia 13 – lijden en heerlijkheid

God blijft niet op afstand staan,

maar dompelt zich in het lijden onder.

Hoe langer ik daar bij stil sta,

hoe meer ik van God onder de indruk ben.

Maar is het ook een antwoord op ons lijden?

Prachtig dat God ook durft te lijden,

maar daarmee is het lijden de wereld nog niet uit.

Hoe helpt het lijden van Jezus ons nou verder?

Volgens Hebreëen helpt het ons inderdaad verder:

het lijden van Jezus is de manier waarop God ons in zijn luister wil laten delen.

Het gaat er niet alleen om dat Jezus net zo heeft geleden als wij,

maar ook dat hij is opgestaan uit de dood,

en voor ons een plaats klaarmaakt in de hemel.

dia 14 – noodzakelijk kwaad?

Betekent dat dan dat lijden een noodzakelijk kwaad is om iets mooiers te krijgen?

Vaak zit ons leven wel zo in elkaar.

Je krijgt een vervelende inenting,

maar daardoor ben je wel beschermd tegen enge ziektes.

Je zit uren in de auto,

maar daarna heb je een mooie vakantie.

dia 15 – nooit goed

Maar zit het zo met het lijden?

Dat als je lijdt, er vanzelf iets moois uitkomt?

Vaak genoeg is dat niet zo.

Meestal is lijden gewoon zinloos.

Ik denk niet dat we steeds moeten zoeken naar een diepere bedoeling achter het lijden.

Soms kun je dat achteraf wel zien.

Zoals bijvoorbeeld die gymles dat ik op mijn staartbotje viel.

Dat is een van de vele dingen die mij hebben geleerd om soms 'nee' te zeggen.

Ik heb er ook van geleerd dat ik niet alles hoeft te kunnen.

Uit het lijden kan iets goeds voortkomen.

De moeilijkste momenten uit mijn leven, waren misschien ook wel de leerzaamste:

daar leerde ik mijzelf en God het meeste kennen.

Maar toch: dat uit het lijden iets goeds komt,

dat is te kort door de bocht.

Achteraf kun je dat soms zeggen,

maar dat maakt het lijden nog niet goed.

dia 16 – lijden Jezus maakt verschil

Wat bedoelt Hebreëën toch als er staat dat lijden de weg naar eer en glorie is?

Ik denk dat het belangrijk is om te beseffen

dat het niet direct over ons lijden gaat, maar over het lijden van Jezus.

Voor Jezus was het lijden niet het einde.

Lees maar mee:

vers 9: Jezus is voor korte tijd lager dan de engelen geplaatst,

en nu is hij vanwege zijn lijden met eer en luister bekroond.

En vers 18: Jezus heeft het lijden volbracht.

Misschien dat Jezus dat ook wel bedoelde toen hij aan het kruis schreeuwde:

‘mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?’

Dat is namelijk de titel van Psalm 22.

Een Psalm die eindigt met hoop.

Jezus' lijden maakt verschil.

Kijk maar in vers 14 en 15:

Jezus heeft door zijn dood definitief afgerekend met de heerser over de dood, de duivel.

En zo heeft hij ons bevrijd van onze levenslange angst voor de dood.

Of vers 10: Jezus gaat de weg van lijden om ons te laten delen in Gods luister.

Er blijven veel vragen onbeantwoord.

Was er geen andere weg voor God dan het lijden van Jezus?

En waarom lijden wij ook nog steeds?

Ik weet het niet.

Maar het lijden van Jezus geeft wel hoop.

God gebruikt dat lijden om ons een nieuwe toekomst te geven.

4. Relatie met Jezus

dia 17 – relatie met Jezus

Maar ondertussen zitten we midden in het lijden.

En dan lukt het niet altijd om vooruit te kijken.

Wat moet je vandaag met je problemen?

Wat moet je vandaag met je vragen?

dia 18 – aan God vragen

Het klinkt misschien als een open deur,

maar stel ze aan God.

Dat klinkt makkelijker dan het is.

Volgens mij is het makkelijker om over God te praten dan om met God te praten.

Daar heb ik in ieder geval wel last van.

Maar God wil graag dat we onze vragen aan hem stellen.

En het mooie is: christenen kunnen die vraag tenminste nog aan iemand stellen.

Maar christenen zijn echt niet de enigen die het moeilijk hebben met het lijden.

Als je atheïst bent, kun je die vraag niet eens aan iemand stellen.

Christenen kunnen dan nog boos worden op God.

Soms zit het leven alleen maar tegen,

maar dan nog is het niet zinloos en kun je tenminste je vragen aan God stellen.

Dus stel je vragen gewoon.

dia 19 – model en persoon

Maar kun je ook een antwoord vinden op je vragen?

Er zijn heel wat theorieën over het lijden,

maar ze hebben allemaal wat onbevredigends.

Als je aan God de vraag stelt:

‘waarom moet ik lijden?’

dan is het antwoord niet te vinden in een of ander model.

Het antwoord is alleen te vinden in een persoon: Jezus.

Jezus schreeuwde het uit: 'waarom?!'

Hij kreeg geen antwoord.

Jezus is iemand die onze vragen begrijpt.

En dat is misschien nog wel veel belangrijker dan iemand die antwoorden geeft.

Volgens mij hebben we helemaal geen behoefte aan iemand die wel even komt uitleggen hoe het zit, waarom we toch echt moeten lijden.

Veel liever hebben we dat iemand gewoon luistert en zijn arm om ons heen slaat.

dia 20 – Jezus voelt mee

Jezus is zo iemand die kan meevoelen.

Hij weet wat je meemaakt, van binnenuit.

Hij weet wat het is om te lijden.

Juist daarom kan hij ons helpen.

In vers 18 staat:

'Juist omdat hij zelf op de proef werd gesteld en het lijden volbracht heeft, kan hij ieder die beproefd wordt bijstaan.'

Als je lijdt, lijk je op Jezus.

Jezus noemt je graag broer of zus.

Hij wil naast je staan.

En als je anderen wilt helpen met hun vragen,

doe dat dan zelf ook:

luister, in plaats van antwoorden.

'Waarom moet ik lijden?'

Ik weet het antwoord niet.

Maar naast Jezus, die koos voor het leven op aarde,

ook al wist hij dat het zwaar zou worden,

voel ik me wel veilig.

Schreeuw het maar uit, huil, wees boos,

stel je vragen, worstel, durf dat maar gewoon.

Maar ga er wel mee naar Jezus.

Want dan heb je ook een reden om te blijven vechten,

te blijven liefhebben en te blijven hopen.

Hij kent het lijden, als geen ander.

Amen.